

TERRÄNG

Effektivt slirskydd, 70 % djupare än på vanliga däck.

Specialkomponerad slitbaneblandning som ger förbluffande gott motstånd mot skärning och sönderbrytning.

Dubbelmönstrad slitbana med undermönster som hindrar stenar att fastna i slitbanan, där de annars snabbt kan skära sönder gummit.

Förutom den kraftiga rayoncordstommen, 4 extra cordlager, s.k. brottskyddslager, som ger bästa skydd mot genomslag.

STRONG

GISLAVED

STANDARD

Effektivt slirskydd, 70 % djupare än på vanliga däck.

Kraftiga nabbar som kombinerade med centrumrefflan ger säker bromsförmåga och dragkraft som hjälper i kritiska situationer.

Dubbelmönstrad slitbana med undermönster som hindrar stenar att fastna i slitbanan, där de annars snabbt kan skära sönder gummit.

Kraftig rayoncordstomme och två brottskyddslager. Ett synnerligen lämpligt däck för länträdare.

STRONG

SVENSKA GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAGET GISLAVED

Svappharen

Tidskrift för KUNGL. SKÅNSKA TRÄNGREGEMENTET
och DESS KAMRATFÖRENING

Nr 2 1955
Årgång 13

Snapphanen

TIDSKRIFT

för

KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREEMENTET

och dess

KAMRATFÖRENING

Redaktör: Kaptén Sixten Eek
Ansvarig utgivare: Kaptén Birger Brunnby
Ekonomichef: Fanjunkare P. Liedholm

ANNONSPRISER:

Helsida 200 kr
Halvsida 100 "
Kvartssida 50 "
Attandelsida 25 "
Sextandelsida 15 "

Postgiro 76571

Nr 2 Arg 13

1/9 1955

Pris 2 kronor

HEDERSGAVOR
TE-, KAFFE- och BORDSERVISER
BELYSNINGSARMATUR

i stor sortering till fördelaktiga priser

Västers
GLAS-PORSLIN
HUSGERÄD-ARMATUR
Västervik 2 - Grönöppan
31 1170 Hassleholm

Den populära presentaffären

Västra Göinge Härads
SPARBANK

HASSLEHOLM

Stortorget 1

Tel. 62 - 1175

NILS HEIME

AKTIEBOLAG

MALMÖ

TRÄVAROR

Engros — Export

Tel. Växel 70975 — Telex. 3128

AVDELNINGSKONTOR

VÄSTERVIK — KALMAR
SÖLVESBORG — OSBY

När det gäller

TRYCKSAKER

Anlita

NORRA SKÅNES

Tel. Nannarop Norra Skåne
HASSLEHOLM

Printtryckeriet

FAHLMANS KONDITORI

HALSINGBORG

LUND

Grand Café

ASTORP

Tel. Hälsingborg 50431

Bertil Strandell
Cykel- och Sportaffär

ANGELHOLM

Vaktgatan

AB Kvidinge
TRÄVARUAFFÄR

KLIPPAN

Tel. 20068

Rederi AB
BRUBOR

HALSINGBORG

KONFEKTASKEN

SPECIALAFFÄR FÖR FRUKT och KONFEKTYRER

Storgatan

Ängelholm

ELEKTRO-DEPOTEN

ELEKTRISK GROSSISTFIRMA

Halmstadgatan 1

Hälsingborg

SVENSSONS - LIVSMEDEL

SPECERIER och DELIKATESSER

ANGELHOLM

Stortorget

Tel. 10308

1/2 Hydén's

HALSINGBORG

Kullogatan 13
Telefon 10038 16738

INNEHÅLL

Regementschefens hälsning till Kamratföreningen	3
Kamratföreningen 20 år	4
Underhållstjänstens snabbutveckling ..	6
Vi på ökenfortet	7
Nordiska soldatmötet i Köpenhamn ..	8
Sammanträde i hästkarlarnas klubb ..	9
Den gamla eken	13
Ett annat tioårsminne	15
Militär femkamp	17
Lättlagat och lättburet	18
Med Danmarks frihetsfackla	20
Idrottskrönika	21
Militärmästerskapet 1955	24
Hänt vid T 4	25
Utdrag ur regementsorder	26
REGEMENTETS DAG. Program	27

REMINGTON RAND AB

HÅLSINGBORG

Fågelsångsgatan 5 Tel. 12191

HÄSSLEHOLM BERNS HOTELL och STADSHOTELLET

till Eder tjänst

MODERATA PRISER

Tel.: Namnanrop

10 vad betyder för storkök och storhushåll? **Vato**

Bakom Vato ligger idag årtals samlade erfarenheter av torrkonserver. Tack vare dessa erfarenheter kan Vato nu erbjuda industrier, sjukhus och skolor högklassiga, ekonomiska och ur näringssynpunkt fullvärdiga måltider.

* För storkök och storhushåll är Vato-rätterna idealiska. Genom att använda Vato-rätter löses alla lagringsproblemen. Förpackningarna tar nämligen minimal plats och redan öppnade kan lagras flera månader utan att innehållet förändras.

* Vato-rätter kräver inga långkok. Innehållet är ju redan färdigt, så det bara i vatten och låt koka.

* Den snabba tillagningen gör att man så sent som bara någon timma före måltidens början kan fastställa dagens antal portioner.

SVENSKA AB **Vato** HALMSTAD

Landets ledande industri när det gäller vakuumpackning och torrkonservering. Leverantör till militära organisationer, restauranger, skolor och industrikök etc.

Snapphanen

Tidskrift för KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREEMENTET och DESS KAMRATFÖRENING

VÅR KAMRATFÖRENING fyller i år 20 år. Liksom vårt trupp-
slag och vårt regemente måste kamratföreningen räknas till ungdomarna. Trots detta finns det god anledning att stanna en stund inför jubileet.

Det har någon gång satts ifråga, om en statlig inrättning som ett regemente bör hålla sig med en kamratförening och om denna förening egentligen fyller något ändamål.

Som svar på den första frågan kan man komma med en motfråga: "Varför ha icke andra statliga och privata företag liknande kamratföreningar?" I kamratföreningen kunna äldre och yngre före detta och nuvarande medarbetare av alla slag träffas tvärs över grader och arbetspositioner, och detta måste väl vara något värdefullt. Kamratföreningen kan bidra till att kontinuitet och förtroende upprätthållas och stärkas, varigenom en av grundvalarna till en god anda blir fastare förankrad. Här kommer dock ett krav på att en kamratförening icke blir en sammanslutning av enbart "föredettingar". De som ha sin dagliga gärning på regementet måste också vara med i föreningen och dess arbete för att resultatet skall bli gott. Det gäller nämligen att länka föreningens arbete så att denna blir icke endast forum för utbyte av minnen utan även — och i främsta rummet — initiativtagare till åtgärder som kunna föra framåt, en god anda, kamratlig hjälpverksamhet o. d. Vårt regemente har i sin kamratförening haft ett sådant gott och initiativkraftigt stöd. Här behöver blott erinras om föreningens årliga gåva till "främste soldaten" på varje kompani.

För att föreningen skall få den kraft, som behövs för att utöva sitt arbete, krävs, att alla som haft eller ha sitt arbete förlagt till regementet också sluta upp i kamratföreningens led. Man skall härvidlag icke "vänta och se tiden an". Det blir då lätt för sent eller kanske helt enkelt aldrig av att gå med.

Regementet vill här uttala ett tack till kamratföreningen samt önska den en lyckosam framtid. Regementet hoppas också att allt framgent få, hand i hand med kamratföreningen, verka för en god sammanhållning och en god anda skånska trångare emellan.

Per Hellin

KAMRATFÖRENINGEN 20 ÅR

Av
BIRGER BRUNNBY

Från minnesfesten 1935.
"Veterankåren", den blivande kamratföreningen, var talrikt representerad.

Den 1 september lämnar kamratföreningen tonåren bakom sig och kan då se tillbaka på en 20-årig tillvaro. Under denna tid har T 4 genomgått en enorm utveckling från en idyllisk kår med de tre "klassiska" anspanns-, bil- och sjukvårdskompanierna till våra dagars regemente med åtta kompanier uppdelade på två bataljoner med många olika utbildningslinjer. I takt med denna utveckling har också kamratföreningen vuxit fram från en tämligen blygsam tillvaro till en livaktig och numerärt stark del av regementet.

Låt oss med anledning av de tjugo åren göra en återblick på föreningens verksamhet.

År 1935 hade 30 år förflutit sedan trängtrupperna blivit ett självständigt truppdrag och detta hufvudstämman stora festligheter den 1. september. Bl a ägde ett sammanträde rum i matsalen och det protokoll som därvid fördes inleddes med följande ord: "Med anledning av trängtruppernas 30-åriga tillvaro hade den 1. september 1935 vid Kungl Skånska trängkåren anordnats en minnesfest, till vilken kallelse utgick till samtliga kårens nuvarande och f d fast anställda och värnpliktiga personal. Kallelsen hade hörsammats av c:a 500 personer. Ävenledes hade härvid tillkännagivits avsikten att bilda en s k kamratförening för kåren".

Protokollet är undertecknat av dåvarande majoren Plym-Forsell och justerat av kyrkchefen dåvarande överstelöjtnanten O J Nordlindh.

Från denna föreningens första dag är vidare att anteckna den första styrelsens sammansättning:

Ordf kyrkchefen, överstelöjtnant O J Nordlindh.

V ordf: major J F Plym-Forsell.

Övriga ledamöter: kapten G Ericson, löjtnant E Lindgren, fanjunkarna N Jancke och Th Ohlsson, major Levin, kapten Sjöbring, löjtnant Järnsida, sergeant C Linell, furir Yman, kontorskrivare Olof Nilsson, Håssleholm, lantbrukare A Swartz, Osby, lantbrukare Viktor Rundberg, Tyringe och redaktör E Leonard, Angelholm. Revisorer voro kontorschefen Alb Sandberg och fanjunkare Emil Martinsson samt suppleanter för dessa fanjunkare Bjersten och furir Liedholm.

Det var mycket folk som hade kommit till T 4 denna dag och intresset för kamratföreningens bildande var stort. Det högtidligaste ögonblicket var vid korum på kaserngården, då chefen för Södra arméfördelningen generalmajor P Sylwan på Konungens befallning överlämnade kårens fana. Kamratföreningen stod för första gången uppställd och deltog även efter korum med en manstark avdelning i förbimarschen för fördelningschefen.

Arsberättelsen omtalar att antalet medlemmar första verksamhetsåret var 446, en vacker medlemsiffra för en nystartad förening.

Intresset för kamratföreningen höll i sig de närmast följande två åren då stadgeenliga årsmöten avhölls på hösten 1936 och 1937. Därefter låg all verksamhet inom föreningen nere under beredskapsåren och först år 1943 började föreningen vakna upp igen. Dåvarande kyrkchefen, överste K Hagberg utlyste årsmöte med kamratföreningen den 21. oktober, då ett 60-tal medlemmar infunnit sig. Då intresset för föreningen synbarligen åter flammade upp tillsattes en ny styrelse varj såsom ordförande ingick dåvarande kaptenen B Hasselrot. Styrelsen fick bl a i uppdrag att undersöka frågan angående den vid T 4 sedan 1943 utkommande tidningen Snapphanens utgivande i kamratföreningens regi.

Två år senare den 5. oktober 1947 sammanträdde föreningen åter och då fick styrelsen den struktur som sedan dess bibehållits. Denna datum kan betraktas som föreningens plönytöförelse. Sedan dess har regelbundna årsmöten hållits och medlemsantalet har för varje år ökat från 95 medlemmar 1947 till 944 föregående verksamhetsår och i år är medlemsantalet redan uppe i 1025.

Regementstidningen Snapphanen utkom med sitt första nummer i föreningens regi i juni 1948 och kom igen samma år med ett julnummer. Sedan 1949 har tidningen regelbundet kommit ut med tre nummer varje år och kostnadsfritt tillsänts varje medlem i föreningen. Kapten Brunnby ledde tidningens öden de första sju åren t o m höstnumret 1954. Med julnumret det året debuterade kapten Eek som Snapphaneredaktör.

Från minnesfesten 1935.
Kåren under överste Nordlindhs befäl beredd att mottaga sin fana av fördelningschefen generalmajor P Sylwan.

Det är en bra present till medlemmarna som föreningens består med tidningens översändande. Den kostar nämligen betydligt mer än vad medlemsavgifterna inbringar. Att det hela går ihop beror på alla de välvilliga anonsörerna som föreningen således är stor tack skyldig.

Den första vinterträffen avhölls den 8. februari 1948 och den har därefter avhållits varje år i början av februari. Detta arrangemang mottogs redan från första stund med mycket stort intresse och har redan blivit en mycket varmt omhulad tradition.

År 1948 inbjöd Norges Soldatförbund representanter för de svenska och danska militära kamratföreningarna till nordiskt soldatmöte i Oslo. Föreningens representanter voro kapten G Clemensson och borgmästare W Simonsson. Året därpå stod danskarna som värdfolk för ett soldatmöte i Fredericia och 1950 voro svenskarna värdar i Stockholm. Så har värdskapet varje år alternerat, nu senast var mötesplatsen Köpenhamn, varom står att läsa på annan plats i tidningen. Tyvärr har icke den organisatoriska ramen vid dessa soldatmöten medgivit att mer än en, vissa år två, representanter per kamratförening kunnat deltaga.

Kamratföreningens deltagande i representativa sammanhang aktualiserade behovet av en fana. I julnumret 1951 av Snapphanen återfanns ett upprop till medlemmarna med en uppmaning att sända in medel till den av årsmötet samma år tillsatta fankommittén. Denna uppmaning klingade i sanning icke öhörd, ty över 1200 kronor rann på kort tid in i föreningens kassa och redan till vinterträffen i februari följande år kunde den nya fanan invigas. Det förtjänar att erinras om att de skänkta beloppen varierade mellan 50 öre och 100 kronor och att sammanlagt 537 medlemmar bidrog.

Frågan om att på något sätt belöna den främste soldaten på varje kompani hade länge dryftats och på årsmötet 1952 fattades beslut om att en miniatyr av föreningens fana skulle tilldelas varje kompanis främste soldat. De krav som skulle ställas på denne formulerades sålunda:

- 1) lojalitet mot regementet
- 2) respekt för order och givna bestämmelser

- 3) kamratlighet och hjälpsamhet, som tagit sig uttryck i osjälviska handlingar eller på annat sätt visad ömtanke om kamratskap och laganda
- 4) berömvärd militärt uppträdande i och utom tjänsten
- 5) villighet och förmåga att tillgodogöra sig utbildningen vilket allt kan innefattas i begreppet god soldatanda.

Denna utmärkelse utdelas av regementschefen i samband med korum före utryckningen.

En lokalavdelning av kamratföreningen bildades den 21 april 1952 i Hälsingborg. Ett 30-tal Hälsingborgsträngare hade då på initiativ av polisman C A Rittinge kommit tillsammans för att bilda kamratföreningens första lokalavdelning. Den första styrelsen fick följande sammansättning: ordf polisman C A Rittinge, v ordf trafikförförman A Bengtsson, sekr affärsföreståndare G Dahl, kassör drätselbokhållare B Larsson, klubbmästare reklamman W Dehlin.

Vid kamratföreningens vinterträff den 8 februari 1953 invigdes regementets museum. I skapandet av detta har föreningens medlemmar tagit verksam del i det praktiskt taget allt som finns i museets samlingar har docerats av medlemmarna i kamratföreningen.

För att stimulera rekryteringen till föreningen bland ineliggande åldersklass skänker kamratföreningen till det kompani som har procentuellt största antalet medlemmar en tavla att pryda upp kompaniet med. Första gången priset delades ut var vid vinterträffen i år och det var 11. kompaniet som hämtade det. En litografi av den kände Halmstadsmälaren Sven Jonsson hänger nu i dagrummet. Nu står kampen hård mellan kompanierna om årets tavla.

Kamratföreningen befinner sig nu mitt uppe i sjundande verksamhet, medlemsantalet är under ständig tillväxt, en lokalavdelning håller på att bryta sig fram i Malmö och intresset för föreningen har särskilt hos de yngre åldersklasserna visat sig glädjande stort. Kamratföreningen har visat sig vara en livskraftig del av vårt regemente.

Underhållstjänstens snabbutveckling

Av PER KELLIN

Det är vanskligt att sia och det är farligt med författade meningar. F. d. officeren, författaren Sven Lidman, låter i en av sina militärromaner en av officerarna fälla följande yttrande om en icke särskilt uppskattad inspekterande general: "Men han kommer inte att ha fördelningen mer än ett par år och så gör du honom till generalinspektör för trängen eller för den nya landstörmsorganisationen".*) Därmed lägger författaren i en av de agerandes mun en replik som nog var och nästan intill våra dagar har bevarat spegelverkan av åsikterna om trängen och dess uppgifter. Även inom vår högst fredsbeponade och försvarsinriktade armé har man nog tidigare haft svårt att förstå trängsoldaternas arbete. Man har ansett, att trängen har haft något slags lättare arbete att uträtta helt tryggt bakom de stridandes zon. Därför kunde man icke räkna trängen och dess arbete i paritet med "stridslinjens" folk.

Först med att kriget kom att täcka väldiga ytor och kom att föras tusentals kilometer från de baser, där krigsmaterielen och andra förnödenheter tillverkades, fick man upp ögonen för underhållstjänsten. Det verkade nästan också som om det nya begreppet "underhållstjänst" vore lättare att förstå och att acceptera än det tidigare "trängtjänst". Det var dock icke endast detta, att avståndet mellan rustningsindustri och krigsskådeplatser växt, som förändrade inställningen till underhållstjänsten. Det var också den moderna människans — även under krig upprätthållna — krav på komfort och något som kan kallas "hemorten med i fält", som påverkade omsvängningen. Soldaten skulle icke behöva avstå från de förmåner han åtnjöt i fredstid längre än som var absolut nödvändigt. Underhållstjänsten fick sörja för att hemortens förmåner funnos att tillgå alldeles in på "fronten", om icke rentav mitt uppe i denna.

På andra håll, där den fredliga vardagen alltså var strävsam, beroende på att utvecklingen icke hunnit så långt som i andra delar av världen, måste underhållstjänsten träda in som den nödvändiga förutsättningen för att operationerna skulle gå att genomföra. Underhållstjänsten blev här resultatet av en kombination av militära och civila ansträngningar till den stridande frontens

hjälp. De senaste och mest påvisbara exemplen härpå äro de kinesiska styrkornas underhållstjänst i Korea och kanske i än högre grad Vietminhs i Bortre Indien. Framförallt i det senare fallet spelade underhållstjänstens företrädare förnämligast rollen av organisatörer och ledare. De fingo sammankalla och indela civilbefolkningen för medverkan åt fronten och de fingo inventera och hopsamla ortens tillgångar för ett i det närmaste omedelbart understöd åt de stridande. Här är man inne på ett från hemortens sida sett hundraprocentigt uppslutande bakom varje vid fronten insatt soldat. Det är det totala kriget, som icke längre frågar efter om det går 5, 10 eller 25 arbetande civila på varje soldat vid fronten, utan i stället talar om hemortens — eller vad man nu vill kalla frontens "uppland" — fullständiga uppslutning.

Det är dock icke endast "frontens" och dess företrädares allt mer ökade och "omätliga" krav som fört fram underhållsoldaten till en plats vid sidan om de stridande. Också de nya bekämpningsmedlen spela in. Robotar och atombomber se i flygets tidevarv icke någon skillnad på frontsoldater, underhållsoldater och hemort. Man kommer nästan att tänka den tanke av brödraskap som inneslutes i den välkända satsen om att nöd och fara äro lättare att fördraga om de hota många och därigenom svetsa samman dessa. Trängsoldaten måste numera vara lika skicklig i strid som i underhållstjänst. Han måste räkna med att det krävs strid för att kunna lösa underhållsproblemen.

I atomtider spekulerar man också över hur förråden skall vara fördelade. På något håll umgås man med tanken att underhållet skall gå direkt från tillverkaren till konsumenten. Någon större buffertförråd får icke läggas upp. Följer man en sådan linje betyder det att transporttjänsten ökar på förrådstjänstens bekostnad. Detta understryker än mer det förhållandet att underhållsoldaten efter en grundläggande utbildning måste vara beredd att i brigadorganisationen möta nya men ej oväntade uppgifter.

Det övervägande antalet trängsoldater utbildas till befäl. De skola tjänstgöra som föregångsmän och ledare antingen för äldre värnpliktiga eller också för arbetstrupp som tillfälligt ställes till förfogande. Vikten av dessa uppgifter kommer

Forts. på sid. 19

VI PÅ ÖKENFORTET

1947 tillfördes T 4 två nya förband, nämligen ett tyg- och ett intendentur kompani. Denna utökning medförde att "stugan" blev trång och två sjukvårdskompanier fick flytta till I 6 i Kristianstad. Vår fjälal i Kristianstad går under benämningen T 4 K och omfattar ett kompani. Det andra kompaniet flyttade 1948 till Revingebed under benämning T 4 R.

Fanjunkare Ternemo som sedan några år tillbaka är kompaniadjutant på T 4 K ger här några intryck från det s. k. "Ökenfortet".

Den militärt intresserade, som besöker Kristianstad, undrar kanske hur det kan komma sig att man möter så många soldater i trängens uniform i staden och dess närhet. Av ålder och hävd är ju Kristianstad hemvist för Vendasartillerister och "Norra Skåningar", medan "Trängarna" ligga i Hässleholm. För att i någon mån ge den intresserade svar skall jag i det följande ge en liten överblick.

På grund av att "trängkåren" i Hässleholm utökats mycket under 40-talet och blivit regemente, räcker förläggningstrymmena ej till. För den skull har T 4:s "egna" sjukvårdssoldater sedan flera år legat förlagda till I 6. Dessa bildar T 4:s 6 kompani och kallas T 4 K. Kompaniets personalstyrka utgöres vanligen av omkring 15 befäl och något över 100 värnpliktiga. Chef för T 4 K är kapten Åke Thord. Då han emellertid ofta tages i anspråk för lärareuppgifter vid andra förband, utövas chefskapet vid dessa tillfällen av hans ställföreträdare, löjtnant H. Arvidsson. Som förläggning disponerar T 4 K det smält legendariska "Ökenfortet". Namnet för tanken till Barbareskstaternas och Atlasbergens höga stenfort med plattak och efter arabiska krypskyttar bistert spejande främlingslegionärer. Riktigt så är det dock inte. Men faktum är att namnet är ganska mäländ. Under början av beredskapsåren behövdes det vid I 6 mera förläggningstrymme. Hastigt och lustigt — det tog visst en vecka — växte det upp en kaserne på övningsområdet. Ja, se riktigt en kaserne blev det förstas inte. Men en källarvåning och en logementsvåning blev det i alla fall. Sedan blev det visst något fel, ty taket kom på före de andra våningarna. Till råga på allt var taket täm-

"Ökenfortet."

ligen platt. Och så hade vårt land fått sitt första och enda "ökenfort".

Nu har träd och buskar vuxit upp runt omkring, vildvinet slingrar sig mot taknockarna och "ökenfortet" har blivit en liten svensk idyll. Logementen äro stora dubbellogement men förhållandevis bra. Tvätt- och toaletttrum är mycket bra. Men vi äro trångbodda. Ett ordentligt möblerat dagrum saknas tyvärr. För att lätta upp "fästningsmiljön" ha vi mycket blommor i fönstren både uppe och nere och på alla logement.

Vad inre förhållanden i övrigt beträffar har T 4 K mycket gemensamt med I 6. Vi har representanter i I 6 utspisningsnämnd, bildningsråd och regementsnämnd. Likaså har vi matsal, markenterri, bibliotek, och det trevliga soldathemmet tillsammans.

Mathållningen på I 6 är utomordentlig. Husmödrarna kunna verkligen konsten att få pengarna att räcka både till närande, god och omväxlande mat. Och det är gott för en krigare.

Det finns många tillfällen till fritidssysselsättningar. Idrottsintresset är stort. Regimentet har en fin och trevligt belägen idrottsplats, som är kombinerad med ett förnämligt simbad. Det sistnämnda är något av det bästa man kan tänka sig som komplement till ett regementes utbildnings- och fritidsanordningar. Inte nog med att det medger simutbildning under gynnsamma och ur säkerhetsynpunkt fullgoda betingelser utan samtidigt är det en trevlig rekreativplats sommartid, vackert inbäddat som det är i ljuvlig grönska, skyddat för blåsten. Om det är något man skulle önska för vårt eget regemente så vore det just ett liknande bad, beläget kanske norr om idrottsplatsen...

Några fritidsproblem existerar mig veterligt inte. Kristianstad erbjuder många tillfällen till förströelse. Den teater- och biointresserade har

Forts. på sid. 28

*) "Carl Silfverståhlis upplevelser". Bonnier 1912.

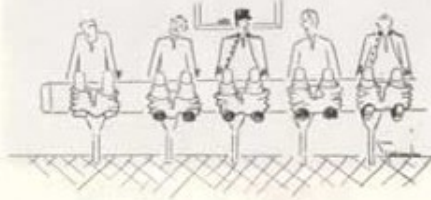

Fyra står på fyra hästar.

Önnerby svarade för en annan historia. Den slutade dock icke fullt så lyckligt som Liedholms. Under sin volontärtid skulle han i nattens mörker och i full fältutrustning rida med en rapport från en postering vid bron norr Finja station till en fältvakt i Gunnarstorp. Den lilla vägen norr om ån liknade på den tiden mera en hinderbana än en väg på grund av grindarnas stora antal. Då det var fråga om att snabbt få fram rapporten, beslöt Önnerby tillämpa sina och hästens färdigheter i hoppning. Det gick bra på de första grindarna, men vid en något högre nyttillverkad sådan, missade hästen avsprånget i mörkret, slog i med knäna och gick runt. Rapporten kom visserligen fram till målet, men hästen skadades så illa att den måste slaktas.

En annan åtminstone för åskådaren trevligt kosackinslag var hindergränd. Denna hade till uppgift att, som det hette, "inlära följsamhet för att inte störa hästen vid hoppning". Lektionerna tillgingo så, att man i slutet av en hård ridlektion fick sadla av och rida barbacka på den av svett löddriga, släpala hästen och med armarna i kors och tyglarna löst hängande över hästhalsen rida över hinderna. Det blev som regel sken möjligen med tvärstopp framför ett eller annat hinder som oavväxling. Med den lätta sits, som vanligen föranleddes av ett i hästsvett indränkt ridsår, blev skilsmässan från hästen vid ett sådant tvärstopp oundviklig. Hästarna var vana vid denna lilla avslutning på ridlektionen. Då de dessutom kände till alla tänkbara sätt att bli av med ryttaren, så blev denna lektionsavslutning oftast ett spex, som man dock under väntan på den egna turen för start icke alltid till fullo kunde uppskatta.

Till ridutbildningen hörde ju även de obligatoriska ridsåren. De skulle ridas bort. Den värsta ömbeten bortogs genom avkyllning med kallt vatten. En vanlig syn var hela skolan efter ridlektionen sittande uppradad i tvärrummet för att i de fyllda vattenskållarna få den välbehövliga svalkan på den av hästen närmast berörda kroppsidan.

Remontridningen var ett tålmodsprövande men intressant arbete. Under dåvarande kompanichefens, kapten Norling, pedagogiska ledning gick vi in för att på ett tidigt stadium vänja remonterna vid rörelser på hästryggen. När språkfilarna under vår morgongymnastik stod så stilla, som vidstående bild från remontridningen 1931 visar, var de färdiga att börja ridas. Ett intressant moment i utbildningen var, när man första dagen skulle störta sig utför det beryktade grusstaget i Galgbacken. Det brukade dock trots en och annan kullerbyttas sluta lyckligt.

Då remontridning kom på tal, serverade Bergström en liten solskenshistoria. Remonterna var icke skudda under första utbildningsåret. T 4 inköpte en sk ackordhäst, som hette Jim. Han var vid inköpet något riden och i läkhet med förstårsremonterna icke skodd. Bodemark, en sjukvårdare som var intresserad av ridning, fick vid ett tillfälle rida Jim tillsammans med förstårsremonterna. En förbipasserande, som tydligen fann det egendomligt att Bodemark red tillsammans med remontryttarna, frågade honom vad det var för en häst han red, varpå Bodemark svarade: "Jag vet inte riktigt, men det måste vara en remont, för den har inga hovar".

Färriskolan T 1—T 4 vid T 4 1933.

Under jaktridningarna hände också en del. Kullridning, ofrivillig avsättning och lösläppta hästar var en vanlig syn. Önnerby skildrade hur han sett Lindberg göra en stötdykning en gång vid Stoby. I fallet fick han handen under nackstycket på träseter och betslade av. Detta föranleddes omedelbart följande kommentar från Aronsson: "Vem i då nu som ska föra?"

En häst, som såväl under jaktridning som annan ridning ofta utmärkte sig för sin lekfullhet, var Lord. Han hade en rygg som en ställfäder. När det passade honom kunde han få vilken ryttare som helst att sitta av. Kompanichefen, kapten Norling, red honom på Hubertusjakten 1929. Vi startade denna jakt vid Nävlingegården. Kapten Olsson var master och under dennes hälsningstal och genomgång av banan passade Lord på att "bukta ryggen" ett slag, varvid Norling nödlandade i klövervallen. Mastern gjorde med anledning härav följande lilla inlägg: "Lord skall tydligen alltid ha en extra föreställning före varje akt".

Själv fick jag tillfälle att stifta närmare bekantskap med Lord under sommaren 1931, då jag hade honom som gruppchefhäst på en anspannspluton. Läraktig och beskedlig som han var, lärde jag honom att sköta sig själv under raster. Om jag ställde honom i kön av grup-

Deltaägarna samlade på Vankiva-fältet efter avslutad jakt, 1933.

pen, där han fick gå lös och beta vid väggkanten, och sedan kallade på honom från täten när marschen skulle fortsätta, kom han själv fram och "anmälde sig". Det hände dock under en sådan rast i trakten av Häglinge, att lekfullheten tog överhand igen. När jag som vanligt kallade på honom, tittade han upp ett slag, men den gången skakade han på huvudet, vände och satte av i kort galopp i riktning mot Håselholm. Beredd på att klara mig utan häst resten av marschen, länade jag i alla fall en cykel och åkte efter honom. Efter omkring 3 km fann jag honom lugnt betande på en klövervall tillsammans med några andra hästar.

Även åt köningen fick hästen ägna sina krafter. Den fältmässiga körutbildningen kom givetvis i förgrunden, men skolkörning förekom även i stor utsträckning, dels för sk "finskjutsar", dels i rent dressyrsyfte. Redan under rekrytutbildningen fick vi som volontärer genomgå körskola. Körskickligheten utvecklades ytterligare efter furirbefordran. Under 1920- och 1930-talen var det furirena i anspannstjänst, som ombesörjde inkörningen av hästar. De ledde även utbildningen i spannkörning. Spannkörningen gjorde kanske hästen mer populär än någon annan hästsporthgren. Detta har kanske sin förklaring däri att de skånska herrgårdarna vid den tiden hade lytt ut sina ståtliga spänn mot de mera lättkörd och lättskötta bilarna. T 4 blev under ett par decennium ett "museum" för avlagda herrgårdsskipage.

Det var kanhända detta förhållande jämte vissa dressyr- och avelsproblem som gjorde vår körutövning

Efter avslutad jakt åkte man hem så här, 1933.

vid lantbruksutställningen i Eslöv 1934 så populär. T 4 hade fått några remonter efter den engelskfödde hingsten He. Det gick rykten bland Skånes hästuppfödare, att avkomlingarna efter denna hingst ej gick att utbilda vare sig för ridning eller körning. På kapten Norlings initiativ satte vi igång med inkörning av dem. Att det gick att utbilda He-hästar fick Norling tillfälle att visa i Eslöv. Vi placerade in dem i spannen med hänsyn till färg och storlek, så att vi fick med fem stycken. Om jag minns rätt, var det alla vi hade med den härstamningen. I det 4-spänn jag själv körde fanns tre. De övriga återfanns i det 6-spänn som kördes av K. G. Svensson. Dessutom ingick ett 5-spänn, som Önnerby körde. Uppvisningen blev en stor succé och röstte ett stormande bifall från den 20.000-hövdade publiken. Bifallet var så kraftigt att det höll på att bli för mycket för He-hästarnas bota temperament.

Under såväl inkörningen som körutbildningen hände en hel del saker. I huvudsak är det skenhistorier som gått till eftervärlden, vilket är förklarligt med tanke på hästens medfödda framåtanda. Ett sådant exempel var när ett 6-spänn kom i sken på landsvägen T 4—Vankiva med en furirskoleelev som kusk och med "livkusken"

La grande finale! 8-spänn kört för sista gången in på ridplan vid regementets dag 1939. Kusk: fanjunkare Bergström.

Bergström som instruktör på spannet. Västra tömmen gick av på stånghästen, och följaktligen drogs spannet över åt höger. Efter ett lyckligt möte med ett par bilar klev Bergström ner på tistelstängan och under fullt sken hoppade han upp på ryggen på vänstra stånghästen. Från denna centrala plats inom spannet samlade han så småningom ihop tömmarna och förhindrade på så sätt en till synes oundviklig olyckshändelse.

Ett annat fortkörningsäventyr, som icke slutade fullt så lyckligt, svarade Arvidsson för när han i sken kom Järnvägsgränd söderifrån med tistelstängan släpande mellan stånghästarna och utan styrning på vagnen. Han kom som genom ett under förbi de parkerade taxibilarna, och försynen hade tydligen heller intet emot att han kom på rätt sida om ett par mötande bilar. Efter ett trottoarbesök vid Carl Anderssons skyltöfster kom framhjulen på tvären, varvid vagnen stjälpte åt vänster och Arvidsson föll på huvudet i en tulpanrabatt i Järnvägsparken. Spannet fortsatte med vagnen släpande efter

bruna pupillerna. Det var tydligt, att han gjort en fråga och väntade på ett svar.

Äntligen behagade det befälningssmannen att öppna munnen. — Du är allt en stor rackare, du, Måns. — De knivvassa läpparna slötos åter som om de icke vidare tänkte öppna sig.

Bonden i soffhörnet spratt till som stungen av en orm. Det var synbarligen inte det svaret, han hade väntat sig. Han ålade med sitsen fram och åter på det hala läderöverdraget och slutligen kom det i jämmerlig, gnällande ton:

— Se jag hade ju inte tänkt annat än att Mats skulle ha någon ersättning för biten, som han nu odlat upp och gjort fruktbarande. Därför så... om nu befälningssmannen ville vara som ett slags medlare har jag här trehundra daler. Han drog upp en sliten läderpung och började räkna upp de små silverstyckena.

Fogden gjorde en omärklig grimas men låtsades icke åkte den andres förehavande. Först när mynten rasslade ut över den blanka valnötsskivan sa han med ett kysande ögonkast på bonden:

— Men om nu inte Mats vill?

En hastig sidoblick på fogden övertygade Måns om att frågan icke var så allvarligt menad och därför svarade han med ett rävtaktigt smil, som drog munnar upp till öronen:

— Han vill vad befälningssman vill, tänker jag. Nu har jag den sturske fattigslappen fast, mumlade han tyst för sig själv.

När han stod på tröskeln med handen på dörrvredet fick Måns ett av dessa infall, som den onde ibland kan inge människorna. Halvt vänd till befälningssmannen harklade han och sporde:

— Kronan skeppar svårt med virke i år?

Fogden, som var i färd med att sortera upp mynthögen, ryckte till vid frågan. Han anade ett försåt i orden eftersom timmerskeppningen visserligen drevs i kronans namn, men affären var hans egen. Grott om avundsmän hade han, och den rävtaktige bonden borde man icke tro mer än jämnt.

— Än sedan? röt han därför.

Men bonden lät sig icke bekomma.

— Jag menade bara, sade han med sin honungslenaste röst, att i våra skogar däruppe på åsen växer ett träd, som skulle ge många sköna plankor. Vi kalla den för Torasteröds ek.

Fogden rynkade ögonbrynen.

— Den känner jag sade han kort.

Åsen hade storfrämmande i de vackra junidagarna. Själva fogden med ett helt följande muntra kavaljerer tältade under bokarna på söderslutningen. Med stretande rockskört, silkesstrumpor och handrosetter på vristen spetade herrarna omkring bland de höga träden, mätte, trätte och ac-

korderade. Men på nätterna strålade det stora tältet som ett sagornas trollslott och skråll och skratt och bägarklang splittrade den stora tystnaden i rullande smattrande ekon. Fogden sken som en sol. Mitt i festyrans tumlade hans hjärna med bräder och plank och i andanom såg han kajen vid Åhus belamrad med virkesstaplar och i alla stock-ändar satt den kungliga krona, som han nu med fullt skäl betraktade som sitt ägande bomärke.

Men nere i mörkret på sin gamla förfallna gård, gick kronoåbon Mats Hansson och skakade sina knutna nävar mot gästbudet däruppe på höjden. På fogdens befällning och utan ett rundstyckes vederlag hade han måst avstå rågstycket till grannen och i går hade den kungliga märkhammarens märkt eken, Torasteröds månghundraåriga ek till fällning. Först sedan den blivit märkt hade han kunnat urskilja den vita sprickan i stammen. Nu förstod han varslat.

Kronoåbon Mats Hansson låg för döden. Han var redan bortom den gräns, där rösterna från det levande livet förstummas, han låg stel och orörlig och den stirrande, glasartade blicken tycktes skåda bortom tid och rum. Den gamla kvinnan vid hans sida förde då och då handen till sitt hjärta för att förvissa sig om huruvida livets värme ännu pyrd i den skröpliga kroppshyddan. Hon skakade för varje gång sitt gråa huvud och återtog med darande, klagande röst psalmsången, som skulle ledsaga den döende in i evigheten. Med ett halvt öra lyddes hon till de dånande yxhuggen, larmet och ropen från dem, som voro ifärd med att fälla den stora eken. Med ens tystnade hennes sång och bollen föll ur hennes händer. Den döende satt upprätt i sängen och tycktes lyssna med ett ansträngt uttryck i det dödsmärkte anletet. Händerna famlade över täcket och bröstet arbetade som i stor ångest.

Då kom det. Först ett gällt gny, som från ett barn i nöd eller som när ett par stockar pressas hårt emot varandra, så ett mångstämmigt skrik av förfäran och slutligen ett brak som om himmel och jord störtat samman.

Den stora eken var fallen, men i fallet hade den krossat och tillintetgjort den människoboning, som i mansåldrar vilat tryggt i dess hägen. Handfallna stodo människorna och betraktade förödelsten. Ingen kom sig för att röra hand eller fot. Först när små, hoppande lågor började leka med grenar och timmerhögar kom folket till besinning. I bister tystnad arbetade männen med spett och bila, gnistorna yrde, röken virvlade, hettan flämtade ur bränderna, men allt vad man lyckades rädda var de förkolnade rösterna av två gamla människor, som jätten krossat i sitt fall.

Så lyder sängen om Torasteröds ek.

ETT ANNAT TIOÅRSMINNE

I denna tidskrifts föregående häfte berättade överste Hagberg en del episoder från regementets deltagande i 1945 års vintermanöver i Dalarna. Han artikel väckte hos mig minnet av en annan samtida militär vinterexpedition, i vilken närmare tvåhundralet skånska trängare deltog. Måhända kan några hägkomster härifrån vara av intresse, om inte annat så kanske för dem av Snapphanens läsare, som var med den gången.

Vid årsskiftet 1944—45 stod det klart att även det andra världskrigets dagar var räknade, men än var det inte slut på beredskapstjänsten. Några förband från T 4 hade ytterligare en omgång att fullgöra och bland dessa var det bilkompani, som jag tillhörde och hade nöjet att vara bas för. Det hela gick ju i tur och ordning och det var därför inte någon större överraskning för kompaniets män, när det kom order om inryckning i januari 1945. Denna skulle ske vid fältdepån, som låg strax norr om Markaryd. Jag och en del andra fick som vanligt inställa oss något i förväg för att förbereda utrustning och annat.

På fältdepån härskade mellan tjänstgöringsgångarna krigsfrivillige Svensson från Lund i ensamt men ändå tryggt majestät. Han hade genom kriget mist sitt civila arbete och hade, trots att han med ålderns rätt ganska snart lämnat värnplikten, föredragit att stanna kvar i Kronans tjänst och kläder. Jobbet på fältdepån tycktes han trivas med. Det blev där rika tillfällen till meditationer och även om den kontanta lönen inte var så riklig räckte den dock till en och annan halva öl.

Tjänsten på fältdepån skötte Svensson med den åran, allt efter kompaniadjutantens instruktioner. Denna befattning innehades av den energiske och i militärlivet uppskattade orgelbyggaren Märtenson, även han hemmahörande i Lund. Förberedelserna var därför ganska lätt avklarade och de dagar, som voro avmätta för inmonstring och utrustning, räckte väl till, trots att de skånska krigarna var litet ovana vid den myckna snön och vinterutrustningens mångfald av persedlar.

För ett inryckande beredskapsförband var alltid den stora frågan: "Vart skall vi hän och var skall vi ligga?" Redan på ett tidigt stadium hade det glunkats eller sipprat, som det heter på militärspråket, att det var på norrländska vägar, som kompaniets gengasdrivna bilar denna gång skulle rulla. Snart nog blev också aningarna besannade.

Av

Sten Zachrisson

Vi skulle inte bara till Norrland utan ända upp till Norrbotten och förläggas i Kiruna. Det var för nära nog de flesta ett okänt land, fjärran från såväl hem och flammor som civila gärningar, och längre bort än alla tidigare förläggingsorter. Men det föreföll som detta tilltalade de flesta. En, som inte var riktigt nöjd, var dock allas vår vän Svensson. Som krigsfrivillig hade han själv att avgöra om han ville följa kompaniet i fält eller om han föredrog annan depåttjänst. Vi taltes vid upprepade gånger om saken. Självt ville jag gärna ha honom med som högste värdare av kompaniförrådet. Han gjorde emellertid åtskilliga invändningar och på mitt påpekande att fälla ned och jag minns många minnen rikare, ifall han sett övre Norrland, svarade han på sitt säregna sätt att han en gång varit i Nässjö och att Norrland såg väl ungefär ut som trakterna däromkring!

Vi skulle ha järnvägstransport till vår bestämmelseort. Lastningen skedde i Älmhult och gick snabbt med den vana härvid, som flertalet då hunnit få. På de flesta järnvägsvagnarna gick lämmarna i kortändarna att fälla ned och jag minns att vi kunde köra nästan samtliga, nära sextio-talet, bilar upp på tåget i två svep. Det blev både ett långt tåg och en lång resa. Den varade i 60 timmar och det blev gott om tid till funderingar och diskussioner om kommande öden och äventyr. En och annan tittade på kartan och undrade vad ett bilkompani hade för mission att fylla i en landsdel som var så fattig på tid till funderingar kring Kiruna. Svensson, som i sista stund anmält sitt deltagande, satt mest tyst i ett hörn och funderade nog åtskilligt över seder och bruk i den främmande landsändan.

Det var full vinter, när vi startade, men ju längre norrut vi kom, desto kallare blev det. Särskilt

En icke ovanlig händelse under de långa körningarna. "Vägrenen är icke bärig" — som det så bögtidligt heter på en del vägs skyltar i Skåne.

kyligt var det under måltidsuppehållet i Boden och utevistelsen där inskränktes till det minsta möjliga. Där möttes vi av order från vår nye chef, som var fo-befälhavaren i Kiruna. Vår första uppgift skulle bli en personaltransport. Ett par infanterikompanier skulle för avlösning upp till Karesuando och på återvägen skulle de avlösta förbanden åka med. Vårt tåg skulle vara framme i Kiruna kl. 16.45 och avmarschen för transporten till Karesuando var utsatt till kl. 16.00 påföljande dag. Återstoden av järnvägsresan ägnades helt naturligt åt planering av den kommande 40-mila transporten, allt i lycklig okunnighet om att den stränga kylan gjort våra bilar obrukbara för en så snar körning.

Vid framkomsten till Kiruna var det — 35°. Efter en del vagnväxling sattes urlastningen igång. Allt under det denna fortskred steg dock temperaturen åtskilligt, ty maken till slit och släp som det blev den kvällen och natten har jag inte varit med om, vare sig förr eller senare. Det visade sig nämligen, att den hårda kölden under tågresan gjort att allt i bilarna satt stelt och fast. Endast ett fåtal hjul gick runt och alla bromsar var fastfrusna (!) Vidare hade oljan i styrinrättningar, kardanaxer och växellådor stelnat. Ingenting fungerade. Varje bil fick därför "fösas" av tåget och nedför kajen. Där blev det efter hand en stor anhopning, som så småningom lättades med hjälp av en upplånad traktor, vilken drog bilarna ut på gatan förbi stationen. Här försökte nu förarna få liv i gengaskaminerna, men det lyckades endast för ett par att få igång sina vagnar. Kylan hade blottat en mångfald skavanker och dolda fel. Urlastningen drog under sådana förhållanden ut på tiden och var ej klar förrän kl. 3.00 på natten. På stationsgatan stod därtill ett luftvärnsbatteri, vilket skulle lasta på det tåg vi kommit med och samma natt fara söderut. Det var därför "en del oro i läg-

ret" på grund av vår försening och åtskilliga eder och hårda ord fälldes över vårt grymma öde och våra bilar beskaftenhet. I sanningens namn bör dock nämnas, att vi redan vid mottagandet hade gjort anmärkningar på flera av bilarna till den för bilbeståndet ansvarige. På vår anhållan att få dessa vagnar utbytta blev emellertid beskedet att genom den samtida Dalamanövern och fordonsbehovet till där deltagande förband lät detta icke sig göra. Vi fick därför nöja oss med vad vi flått i fordonsväg.

För kompaniet blev det förvisso en sorglig Kirunaentré och redan efter någon timme insåg jag det omöjliga i att ha kompaniet marschdugligt påföljande eftermiddag. Anmälan härom gjordes, men den togs synnerligen illa upp av höga vederbörande och jag fick som "kompensation" order om att för transportuppgiftens lösande sätta ihop ett tillfälligt förband av andra i Kiruna befintliga militära fordon. Om dessa icke räckte till fick även civila bilar anlitas. En trevlig och lätt löst uppgift för en med förhållandena och orten helt främmande yngling! Men skam den som ger sig och med eller rättare tack vare hjälp av en vänlig och kunnig motoringenjör från fo-staben, vars namn jag glömt men som jag i tacksamt minne bevarar, löstes saken och transporten gick programenligt.

Under den närmaste tiden kunde kompaniets duktiga bilmekaniker ingalunda klaga på brist på sysselsättning. Det var mycket att laga och reparera. Det tog också flera dagar, innan jag kunde anmäla förbandet som marschdugligt.

Efter hand kom både många och stora transportuppgifter. Dessa var nästan alla av ett ganska säkert slag och gällde att från Kiruna till Karesuando uppföra all den materiel som behövdes och som från svensk sida ställts till förfogande för

2. plat. på fältpost 61366. Andra man fr. b. i andra raden är plutonchefen Kense, i det civila "tannmagare" åt stockholmarna.

Forts. på sid. 23

MILITÄR FEMKAMP

Sedan några år tillbaka har en ny form av femkamp införts — den militära femkampen — ej att förväxla med den småt "klassiska" moderna femkampen. Följande grenar ingår: skjutning, handgranatkastning, hinderlöpning, hinderimning och terränglöpning. Vi har vänt oss till idrottsofficeren löjtnant Lindstedt, som berättar om den nya grenen.

1950 tävlades första gången om världsmästerskapet i militär femkamp och denna tävling gick av stapeln i Frankrike. Fransmännen äro uppbovs-männen till denna nya tävlingsform och har helt naturligt kommit att sätta sin prägel på denna gren dock ännu icke resultatmässigt utan fast mer "teknikmässigt".

För att nå toppklass kräves av utövaren mycket god kondition och god teknik i de olika grenarna. Fransmännen är mycket förtjusta i teknikutövning men däremot tycker de, att det är alltför besvärligt att träna upp konditionen. Detta är väl också anledningen till att de ej nått några toppplaceringar i internationella tävlingar, där svenskarna än så länge dominerat.

I och med införandet av den militära femkampen, har vi fått en verklig "soldatgren", där den tävlande är helt hänvisad till sin egen förmåga. Ett misslyckande kan alltså inte bero på en dålig häst eller motsvarande, som fallet lätt kan bli inom den moderna femkampen. Grenen kräver förutom kondition och teknik stor framåtanda, vilket framför allt visar sig i hinderlöpningen och hinderimningen och det är ju just denna egenkap hos soldaten som måste uppövas.

En tävling i militär femkamp genomföres vanligtvis under tre dagar med skjutning och hinderlöpning första dagen, handgranatkastning och hinderimning andra dagen och terränglöpning den tredje tävlingsdagen. Skjutningen utföres med kulspjutepistol och utgöres av två serier — en precisionsserie och en tillämpningsserie. Bestämmelser m. m. överensstämmer med prisskjutning för kulspjutepistol. I internationella tävlingar skjuter man emellertid med gevär.

Handgranatkastningen är liksom skjutningen uppdelad i två moment — precisionskast och långkast. För precisionskastet disponeras den tävlande 16 granater, som skall kastas mot fyra mål med det första på 20 m, det andra på 25 m, det tredje på 30 m och det fjärde på 35 m avstånd. Fyra handgranater kastas mot varje mål. Preci-

sionskastningen skall genomföres på fyra minuter. Resultatet bedömes så, att den tävlande erhåller ett visst antal poäng för varje träff inom ett visst område från målet. För långkastet disponeras tre granater och endast det längsta kastet räknas, som är lika med poängen i långdkasteet. Såväl precisionskast som långkast förutsätts utföras från ett värn varför ansatsen inte blir längre än tre meter. Sammanlagd poäng i precisionskast och långsta långkast är lika med den tävlandes poäng i handgranatkastning.

Hinderlöpningen genomföres i en särskild hindergård, som för övrigt bär namnet "Franska hindergården". Den är c:a 500 m lång med 19 varierande hinder och som exempel på dessa kan nämnas klättring i en repstege fem m och klättring nerför eller fritt hopp ned, ett kryphinder, som är c:a 15 m långt, det s. k. irländska bordet, som är två m högt m. m. (Banan finnes uppbyggd på T 4:s övningsområde och är alltid öppen för träningsvilliga. Välkomna!) Om en tävlande missar ett hinder, får han omedelbart ta om hindret. Tiden är alltså utslagsgivande.

Hinderimningen är en helt ny tävlingsform och förekommer än så länge enbart i samband med den militära femkampen. Banan är 50 m lång med sex hinder av varierande slag. De två första hindren utgöres av stockar, varvid den tävlande skall simma under den första och över den andra. Det tredje hindret är en "tralla", som är c:a fem m lång och här blir det åter igen undervattenssim. Det fjärde hindret, som ligger efter 25 m är en brygga, som ligger 1/2 m ovanför vattenytan och är en meter bred. Den skall den tävlande passera över. De sista två hindren äro likvärdiga med de två första. Liksom i hinderlöpning är tiden helt utslagsgivande.

Den avslutande grenen — terränglöpningen — är det verkliga konditionsprovet. I modern femkamp är banan 4000 m lång, men i den militära femkampen har man höjt kraven i fråga om kondition och därför mäter terränglöpningsbanan c:a 8000 m.

Inom varje gren användes platssiffermetoden och resultaten för den tävlande i hela tävlingen är lika med summan av hans platssiffror i samtliga grenar.

De svenska framgångarna i den militära femkampen har hittills varit uppseendeväckande stora. Svenskarna har i världsmästerskapen inte endast nöjt sig med individuella segrar utan även lagsegrarna har hemförts med stor marginal. Våra förnämsta militära femkampare äro nog alltför kända för att behöva någon närmare presentation, utan

Forts. på sid. 26

Lättagat och lättburet — mat för friluftsfolk

Regementsintendenten, kapten Thorstenson, har gjort ett studiebesök vid Svenska AB Vato i Halmstad och lämnar här en sakkunnig redogörelse över tillverkningsen.

"Ni ska laga'n — vi ska äta'n" var ett uttryck som man en gång fick lära sig i skolan för att lättare komma ihåg Hallands floder. Sedan 15 år tillbaka kan man säga att denna ramsa även gäller bokstavligt. Vid Nissan lagas nämligen vid vi skall äta, när vi går ut på manövrar. Svenska AB Vato i Halmstad, som startade 1940 och grundade sin första verksamhet på leveranser till armén, svarar för sanningen i dessa ord.

Fabriksanläggningen är belägen i ett utpräglat jordbruksdistrikt, vilket betyder att såväl kött som vegetabilier komma till fabriken i bästa skick och bearbetningen kan ske just när varan är som bäst. Halland och Skåne leverera grönsaker, rotfrukter och frukt. Bohuslän och Mälardalen leverera färnska nypon och från Norrland kommer blåbären, vilka djupfrysas omedelbart efter plockningen och transporteras till Vato på järnväg med specialinredda kylvagnar. Rotfrukter som anlända till fabriken tvättas, spolats och borstas först innan de skalas, vilket sker i en automatisk skalanläggning (kapacitet ca 1 ton/tim.). Sedan tvättas rotfrukterna på nytt innan de går in i köket, där de trimmas vid ett löpande band så att inga skämda eller skadade partier kunna följa med i den vidare behandlingen. Efter detta skäras de ned i tärningar och underkastas ett hastigt uppkök — blanchering — för att förstöra vissa enzymer, som på kort tid annars bryter ner för näringsvärdet viktiga substanser. I köket behandlas också köttvarorna, som levereras av Halmstad Slakteriförening. Köttet kokas tillsammans med andra ingredienser till färdiga rätter t. ex. polska, ärtsoppa med fläsk och liknande. De färdigställda rätterna läggs upp på aluminiumplåtar s. k. ollor vilka på transportvagnar föras till vakuumpackarna, där ollorna sättes in i särskilda segment med värmelement som strålar värme ner på livsmedlen. Sedan ollorna insatts

Fabriken i Halmstad.

tillstänges framsidan på kammaren med ett skjutbart block och därefter töms kammarna på luft medelst vakuumpumpar. I detta vakuum kokar nu vattnet bort vid en mycket låg temperatur (ca + 40°), samtidigt som maten icke utsätts för luftens syre. Det är just detta förhållande som skiljer vakuumpackningen från övriga torkningsförfaranden och som gör att en vakuumpackad produkt torde kunna anses vara en av de mest skonsamt framställda konserverade produkter, som vi för närvarande känner. Vato-metoden konserverar utan några artificiella konserveringsmedel. Så snart vattnet är avlägsnat är födan konserverad. Det är nämligen så att när vattnet avlägsnats ur ett livsmedel har man också avlägsnat livsbetingelserna för både bakterier och svampar, vilket gör att livsmedel kan förvaras lång tid utan att på något sätt förändras. Den enda skada som maten kan drabbas av beror på luftens oxiderande inverkan. Mot denna risk skyddas emellertid förpackningen. Man räknar med att födan i en plåtförpackning håller sig frisk i gott och väl två år och i en öppnad förpackning minst två månader.

Sedan varorna färdigtorkats går de via blandningsavdelningen direkt till pressarna, där de pressas till briketter av lagom storlek för att utgöra en portion. Pressningen utföres i hydrauliska pressar med ett tryck av ca 6—8 ton per brikett. Dessa ålås därefter in i transolfilm, ett vattenfätt och genomskinligt material, och packas i plåtburkar rymmande 140—330 portioner. Burkarna förses med lock, vilka löslas fast, varefter burkarna genom en speciell metod "gaspäckas", vilket innebär att de först töms på luft och därefter fyllas med kvävgas. Härigenom skyddas briketterna för luftens syre med dess nedbrytande effekt på vitaminerna samtidigt som den hindrar hänsning av fett i produkterna.

Eftersom vakuumpackningen innebär ett borttagande av vatten medför givetvis detta att kontrollen av vattenhalten i de olika produktionsstegen är en av Vato-laboratoriets viktigaste uppgifter. Härtill kommer givetvis en massa kemiska analyser av vilka C-vitaminbestämningen är en av de viktigaste. Utöver den kontroll Vato-fabriken själv gör granskas alla militära leveranser av en av Kungl. Arméintendenturförvaltningen utsedd kontrollant. Statens institut för folkhälsa utför i huvudsak analyserna

Underhållstjänstens snabbutveckling

Forts. från sid. 6

att öka. Den svenske underhållssoldaten måste räkna med att kunna planlägga hopsamlande och förvaring av skilda slags förnödenheter, organisera bearbetning av råvaror o. d. för att omgående kunna tillgodose "frontens" krav samt att för arbetet, i högre grad än tidigare, lita till civila arbetsstyrkor eller annan icke militärt fackutbildad hjälp. Först genom ett sådant tillvägagångssätt kan en tillfälligt isolerad "front" fortsätta att verka i avsakta på att de normala tillförselvägarna åter skola öppnas.

Det är mycket som skiljer gamla och nya åsikter åt. Den korta tid som trängförbanden funnits till i vår armé har sett dem tilldelas allt fler viktiga uppgifter. Arbetsfältet har vidgats och omvärderingar ha måst göras. Denna fortgående förändring har varit stimulerande för trängens folk.

Trängarna måste dock följa med utvecklingen för att bedöma var man måste föreslå ändringar och förnyelse. Vi måste göra detta själva och icke lita till att andra gör oss uppmärksamma härpå. Man måste också komma ihåg att nya uppgifter icke betyda att truppslaget endast skall växa i omfång. I stället måste man sovra och byta ut, ty den styrkeram, som vi nu räkna med, kan vi av ekonomiska och personella skäl säkerligen icke alltför mycket överskrida.

I vakuumpackarna konserveras maten vid mycket låg temperatur utan tillsats av artificiella konserveringsmedel.

på näringsvärdet, vitamin- och mineralhalten. Utöver ovan nämnda driftkontroll arbetar laboratoriet även på tillverkningen av nya produkter. Detta arbete börjar i laboratoriekåla för att sedan, då dessa försök visat sig lyckade, överföras i halvstor skala i fabriken. Skulle även dessa försök slå väl ut provas produktionen i stor skala. Resultatet av detta utvecklingsarbete kommer så småningom konsumenterna till godo i form av nya och välsmakande rätter. Kanske kommer även livsmedel i pillerform att bjudas oss inom den närmaste framtiden?

FRÄMSTE SOLDAT VID PLUTONCHEFSSKOLAN

Fröderberg har fått mottaga kamratföreningens Jani i miniatyr av tränginspektören, överste K Hagberg.

Vpl korpralen John Börje Every Fröderberg, 1. komp är från Asa, Kronobergs län. Han blev folkskollärare i Växjö omedelbart innan han ryckte in till T 4. Han hade då haft uppskov något år för studier. Vid inskrivningen begärde han att få sjukvårdsutbildning, mest kanske för att detta är en för varje människa nyttig kunskap. I någon mån berodde det nog också på hans allmänt humanitära inställning.

Utbildningen har han trivts bra med men är lite besviken över att han inte fått praktisera på sjukhus som många andra. Den goda kamratandan har varit den största överraskningen, säger han, och sammanhållningen har blivit allt bättre med tiden.

Fritidsproblem har han inte haft några. En del har det ju varit att läsa i samband med tjänsten och i övrigt orkar man inte med så mycket. Han hade hoppats kunna läsa in behörighetskursen i engelska sjäsides med tjänsten men det har inte varit möjligt.

Fröderberg är övertygad om att det han lärt sig under 15 månader skulle kunna komprimeras betydligt, men att det kanske skulle gå ut över trivseln. På en fråga vilket han föredrar beslutar han sig för den längre tiden.

Av stor betydelse för den enskildes insats inom försvaret är medvetandet om att det tjänar någonting till. Fröderberg är för sin del övertygad om att hans tjänstgöring vid T 4 inte varit förgäves. Hans uppmaning till nyinryckta kamrater blir därför: Gör Ert bästa och intressera Er för arbetet, så kommer Ni också att trivas!

Med Danmarks frihetsfackla genom Sverige till Norge

Av VALTER BJERKEMO

När Danmark och Norge firade 10-årsdagen av befrielsen i början av maj innevarande år överbringades en frihetsfackla från Danmark till vårt västra broderland. Denna färd utfördes i Svenska Röda Korsets regi med fordon och personal, som T 4 ställde till förfogande.

Till äminnelse av "de vita bussarnas" stora insats vid hemtransporten av tusentals danska och norska fångar skulle överbringandet av frihetsfacklan utföras med vitmålad och rödakorsförsedd fordon. Kortegen bestod av två personbilar, en buss och två motorcyklar. Den 6 maj på e. m. tog kapten P. Lindow befälet över kontingenten, som några timmar senare inträffade i Helsingborg. Där överlämnades frihetsfacklan kl 1700 av danskarna i samband med en högtidlighet vid den norska bautasten, som samtidigt avtäcktes. Färden ställdes genast norrut, närmast mot Ängelholm, som snart nåddes. Den medföljande hedersvakten ur Svenska Röda Korsets Malmödistrikt avlöstes vid länsgränsen på Hallandsåsen av en halländsk rödakorsavdelning. I strålände kvällssol färdades vi snabbt genom Laholm och Halmstad, där rödakorsare paraderade. Askådarleden tätnade längs vägarna och gatorna efter hand som kvällen framskred. Samtidigt började trafiken bli besvärande. Enligt programmet skulle facklan vara i Göteborg kl 2200, och därför medgav tiden inga uppehåll. Likväl fångades vi i en fälla i Falkenberg, där vi stoppades av en tillfällig utsatt skylt "Ej infart". Lasarettsläkaren N. Strömberg höll ett kort anförande vari han berörde gemenskapen mellan de nordiska länderna. Här och allt framgent under färden, kände vi riktigt, hur vi förmedlade minnet av de händelserika dagarna för tio år sedan. Man såg emellanåt människor, som blottade sina huvuden, när facklans flammade symbol passerade. (På bussens tak brann en elektrisk fackla, som i den mörkande kvällen gav ett starkt intryck av en brinnande fackla.)

Efter vaktombyte vid länsgränsen söder om Göteborg rullade vi, företrädda av polisens radiobil, in på Vasaplatsen. Där väntade en talrik människomassa på frihetsfacklan, vars eld tändes framför Segerstedtsmonumentet under en anslående högtidlighet. Här vakade sedan en hedersvakt ur Röda Korset under natten.

Tidigt på morgonen den 7. maj tändes facklans eld ånyo i bussen, varefter kortegen snabbt rullade

norrut. Trots den gråmulna morgonen rådde en glad och förväntansfull stämning bland fackel eskorten. Vi skulle ju snart vara vid norska gränsen. Strax före kl 10 rullade kortegen med motorcykel i spetsen in på parkeringsplatsen vid tullstationen. Frihetsfacklan överlämnades vid en enkel ceremoni på Svinesundsbron till en norsk Rödakorsdelegation med generalsekreteraren i Norges Röda Kors dr Sten Florelus i spetsen. Facklan fördes sedan vidare med norsk löpare mot Akershus.

Östfoldsdistriktet av Norska Röda Korset och staden Halden inbjöd samtliga kortegedeltagare till lunch på Fredriksstens fästning. I anslutning här till gav fästningskommendanten general Helset en lärorik orientering om fästningens förflutna, en sannskyldig lektion i skandinavisk historia, som tillfullt uppskattades, inte minst genom den verkligt fina humor varmed framställningen kryddades. Efter en kort sight-seeing i Halden vändes så kylarna åter mot söder, mot Hässleholm, som vi nådde sent på natten, trötta men nöjda med en underbar färd. Vi bevara minnet av ett strålände mottagande präglat av hjärtevärm och samförstånd, som bådär gott för framtiden.

Vi påminner om

Annonspristävlingen

som börjar i detta nummer. Anteckna numren på de annonser, där Ni tror, att annonsören är knuten till T 4.

Aven nästa tidning ingår i tävlingen. Svaren skall vara red tillhanda senast 30/1 1956. Vi uppmana än en gång våra T-fyringar, som är företagare i någon form, att bidra. Annonser skall vara red tillhanda senast 1/12 1955.

Red.

IDROTTSKRÖNIKA

Av NILS GUSSING

FAKTNING

Vid regementet fullgör för närvarande tre "civila" fäktare sin vpl-tjänstgöring, det är Engholm från MF 19 i Malmö, Einerth från Lug i Lund och Nordqvist från Lidö läroverks IF. Av dessa tre har väl tidigare Engholm nått de största framgångarna genom att bli svensk juniormästare på florett 1953.

Dessa tre fäktare har under den gångna sommaren tränat tillsammans. Träningen har också givit resultat. Nordqvist är den som gjort de största framstegen. Florettfäktingen har han lärt i Lidö läroverk, där för övrigt författaren under åren 1950—51 haft nöjet att vara instruktör. Vid årets floretttävlingar i Ystad, som även är kvalificerande till olympiaden 1956, placerade sig Nordqvist i grupp B som bäste svensk efter segrande dansken Svendsen och finnen Alopeus. Nordqvist hade liksom finnen fyra segrar men flera mottagna stötar. I mötet dem emellan segrade dock svensken. Det var med stolthet man som T 4:ing hörde resultaten uppläsa i dagsnyheterna.

De tre fäktarna skall under ytterligare två somrar tjänstgöra vid regementet varför vi hoppas att de även då skall föra T 4 IF:s färger med den äran.

REGELEMENTSMÄSTERSKAPEN I FOTBOLL

Att bollen är människans bästa leksak, och att fotbollsspelet har utvecklats till den svenska nationalsporten är ett faktum. Det visar sig också vid de årligen återkommande regementsmästerskapen, att fotbollssporten har en långt större förmåga att fånga intresset är någon annan idrotts-gren.

Vid årets mästerskap voro alla kompanier med undantag av 12 kompanier representerade. Förberedelserna voro noggranna i alla läger. Således spelades en hel del träningsmatcher mot civila klubbar.

I första spelomgången besegrade 9. kompaniet i Revingehed 11. kompaniet med hela 5—2. I Kristianstad slogs 2. kompaniet ut av 6. kompaniet med siffrorna 2—1. I Hässleholm gjorde 3. och 4. kompanierna upp om vem som skulle gå vidare. 4. kompaniet visade sin klass och segrade med det förkrossande resultatet 6—0.

I den därpå följande mellanomgången besegrade 4. kompaniet i en jämn uppgörelse 6. kompa-

niet på Grönängsplatan i Hässleholm med 2—1. Den stora överraskningen svarade emellertid 1. kompaniet för genom att dels i en mycket taktiskt genomförd match besegra plutonchefsskolan med 3—2 och dels på hemmaplan förpassa 9. kompaniet ur cupen med 3—1. Kvalificerade till finalspel voro alltså 1. och 4. kompanierna.

Måndagen den 4. juli gick finalen av stapeln på stadens idrottsplats, Göingevalen. 1. kompaniets lag dominerades så gott som helt och hållet av två goda fotbollsspelare. Det var först och främst Levstedt, som från och med höstsäongen representerar allsvenska MFF, som dokumenterade sig som god skytt och speluppläggare. Den som därefter drog uppmärksamheten till sig var lagets centerhalv Gohed. Genom sin taktiska blick och förmåga att dirigera försvaret hade han stor del i att förlustsiffrorna kunde hållas nere.

4. kompaniet hade en verklig klippa i mål, det var Lilja från Vittsjö. Centerhalv spelade landslagsbrottaren Nyström från Klippan. Han visade sig även vara en mästare på den gröna mattan. Utmärkande för hans spel var hårdheten och bestämdheten i alla brytningar och tacklingar. Högerhalven Gustavsson, en energisk och fin framspelare, var säkerligen en av lagets nyttigaste spelare liksom centern Ottosson från Osby. Den senare svarade också för finalmatchens samtliga tre mål. 4. kompaniet vann nämligen med dessa siffror. Det segrande laget var sina motståndare överlägsna i konditionshäseende, hårdhet i tacklingarna samt snabbhet på bollen. Tekniskt och taktiskt voro lagen jämbördiga.

SIMNING

Den 17/8 avhölls i strålände solken i Vinslövsbadet, regementsmästerskapen i simning. Bassängens mycket tungsumna vatten hade en temperatur av 19°, vilket är bland de högsta vattentemperaturer, som förekommit när T 4-gossarna gjort upp om mästerskapen.

Liksom förra året voro alla kompanier, utom 9:de i Revingehed, representerade.

Enär regementschefen, på grund av aktivt deltagande i simningarna, var förhindrad att fungera såsom överledare, sköttes denna funktion av överstelöjtnant Hasselrot, som hälsade de 32 individuellt tävlande samt stafettlagen välkomna.

Ingen av fjolårets mästare ställde upp på startpallarna men det gjorde inget, då de grabbar som nu ställde upp voro ganska respektlösa mot såväl fjolårets mästartider som regementsrekorden, ty i samtliga grenar putsades rekordtiderna med åtskilliga sekunder. I 200 m bröstsim satte fänrik Runberg ned rekordtiden med hela 20,7 sekunder,

Prislagarna på 100 meter fritt simväg mottager sina utmärkelser. Prisutdelare: överstelöjtnant Hasselrot.

en mycket god prestation. Den, som annars dominerade tävlingarna var Bergum, som tog fyra mästartitlar av fem möjliga. Ytterligare kommentarer om Bergum kan väl anses ganska överflödiga.

Utöver dessa två kan ingen framhållas framför övriga, då fälten voro oerhört jämna, vilket framgår av resultatlistan. Möjligtvis kan framhållas tandläkare Wahlströms goda prestation att bland så unga medtävlare placera sig som 4:a i finalen på 100 m fritt, endast 4,9 sekunder efter segraren. I lagkappsimmet lade sig 11. kompaniet på första plats omedelbart efter starten och behöll ledarskapet hela tiden.

I regementsstabens lag deltog regementschefen och visade därmed att hans intresse för simning ej endast ligger på det organisatoriska planet.

Prisutdelning verkställdes efter varje final, och segraren erhölet regementets medalj i silver, 2:a medaljen i brons och 3:e man ett presentkort gällande för en 2: — fika på "markan".

RESULTAT

100 m fritt simväg

1. Värnpliktige Bergum	1.12,0	11. kompaniet
2. Värnpliktige Sundström	1.12,1	11. kompaniet
3. Värnpliktige Lindqvist	1.12,2	11. kompaniet

200 m bröstsim (ortodox stil)

1. Fänrik Runberg	3.15,1	2. kompaniet
2. Värnpliktige Molin	3.31,3	11. kompaniet
3. Korpral Lundin	3.38,9	1. kompaniet

100 m ryggsim

1. Värnpliktige Bergum	1.26,0	11. kompaniet
2. Värnpliktige Lindkvist	1.30,3	11. kompaniet
3. Fänrik Rundberg	1.38,0	2. kompaniet

Livraddning

1. Värnpliktige Bergum	1.14,1	11. kompaniet
2. Värnpliktige Selin	1.18,0	1. kompaniet
3. Kadett Green	1.20,0	1. kompaniet

Lagkappsim 100x25 m fritt simväg

1. 11. kompaniet	2.38,6
2. 1. kompaniet	2.50,4
3. 4. kompaniet	2.57,8

MOTORSPORT

Den civila motorsporten har på grund av den sena våren haft en dålig säsong; klubbarna har icke velat ta risken av dryga kostnader för sönderkörda vägar.

Landskrona Motorklubb arrangerade dock en tävling där T 4 med framgång deltog. Undertecknad med löjtnant Lindhé som kartläsare bärgades segern; trea blev sergeanterna Håkansson och Svensson. I A-klassen behövde tyvyecknästare Ljung och sergeant Larsson 3. plats. I B-klassen kom löjtnant Posse och kapten Florén på samma position.

För T 4:s del har de aktiva förarna sett fram mot MID och MM för mc. Beträffande MID hade vi chansen att för alltid erövra militärbefälhavarens pumpiga vandringspris. Det gick också. Priset "vandrade" de tre gångerna som behövdes för att T 4 skulle erhålla tre inteckningar. Den individuella segern i mc-klassen gick till den allt bättre allround-åkande överfyreren Bertil Lindkvist som härmed fick sitt första och välförtjänta MID-mästerskap. Av övriga deltagare från T 4 placerade sig överfyrer Larsson, furir Sax och överfyrer Thuresson på 3., 4. resp. 5. plats.

I bilklassen togs segern hem av P 2-ekipaget överfyrer Erlanson—sergeant Johansson före undertecknad med utmärkte kartläsaren Thor Lindhé som dock denna gång kom ur gängorna på grund av en otydlighet på den utlämnade tävlingskartan.

Sergeanterna Granér—Larsson kom på femte plats och därmed var lagsägern för 2 mc + 2 bilar bärgad med god marginal till T 4. Sergeanterna C. G. H. Nilsson—Wikner lunnade på tredje plats i jeep-klassen efter I 7 och P 2. För andra gången i rad kom överfyreren Thuresson p. 2. plats i motorcyklarnas MM tävling, slagen med en futtig prick liksom i fjol. Furir Aurell blev 10., överfyrer Lindkvist 18., överfyrer Larsson 27 och furir Sax 28 man. Liksom i fjol var det trialprovet som blev den avgörande delen i tävlingen varför vi förväntar oss att Thuresson och C:o lägga sig i specialträning fram mot vårsidan för att visa tredje gången till.

Nils Norrjåk

FRI IDROTT

Regementsmästerskapet gick i dagarna två 26. och 27. augusti. På eftermiddagarna kördes försöken och på kvällarna finalerna.

Överstelöjtnant Hasselrot hälsade i ett kort och kärnfullt tal de närvarande, bland vilka märktes de flesta officerarna med familjer, en mängd intresserade värnpliktiga m. fl. välkomna samt förklarade spelen öppnade.

Finalen på 100 meter, som föregåtts av hårda kvalificeringstävlingar, blev en ytterst jämn historia som emellertid furir Wahlberg, 1. kompaniet, avgjorde till sin fördel i en praktfull finish. Han klockades för 11,7.

1.500 meter blev en uppvisningslöpning av furir Artur Jönsson, som utan att hotas gick i mål på 4.13,8. Då hade han lett loppet så gott som hela tiden. Lika säker tvåa var furir Bengtsson från 11. kompaniet och trea efter en fin spurt på sista varvet blev Fagerberg, 4. kompaniet.

Höjdhoppet togs hem i säker stil av 11. kompaniets Alkner, som nådde 1,66, vilket han gick över redan i första hoppet. Han försökte sedan på 1,70, men rev en aning otursamt. Lika säker tvåa blev 9. kompaniets Wernebeck, som stannade på 1,63.

Andra dagens tävlingar inleddes med finalävlingar i längdhopp och handgranatkastning. I den förstnämnda grenen avgjorde Nordqvist, 11. kompaniet, den jämna kampen genom att vinna med 6,03 före kadett Nilsson också 11. kompaniet, som hade 5,95.

Mycket god klass visades överlag bland finalisterna i handgranatkastning, som alla höll sig mellan 50 och 55 meter. Som klar segrare utgick efter 6 kast Carlén, 11. kompaniet, med utmärkte 55,90. Över metern var det till närmaste man, Möller, 3. kompaniet, som noterade 54,63, tätt följd av Andersson, 4. kompaniet, som hade 54,52.

Jämnt var det i kula, där Blom, 11. kompaniet, vann med 11,19.

BENGTSSON BLEV SPURTSLAGEN

Mest spännande blev nog löpningarna, som inleddes med final på 400 meter. Favoriten, furir Bengtsson, 11. kompaniet, fick se sig slagen på slutmetern av Molin, 9. kompaniet, som kom med en praktfull finish och pressade sig före just på mållinjen. Tiden, 55,4, blev densamma för båda.

På 3.000 meter stod furir Jönsson i fullständig särklass. Då han bröt målnötet hade han hunnit varva tre man. Tiden blev 9,16. Tappert kämpade också de övriga, särskilt Hagberg, 4. kompaniet, som efter några varv avancerade till andra, som han sedan behöll.

SPÄNNANDE STAFETT

11. kompaniet tog genast från början ledningen, men det var hårt hela tiden. Mycket skilde inte lagen vid sista växlingen inför 400 meter, där 11. kompaniets slutman var Bengtsson. Denne tog snart ledningen och höll ett högt drivet tempo. Sist i fyrmannaklubben låg 1. kompaniets Jönsson, som trots att han hade det tidigare 3.000-metersloppet i benen kom med en hård spurt som förde honom förbi alla utom Bengtsson. Nu blev det enligt klockan en sekund mellan de två i prislistan, men noteringen torde vara missvisande. Ett par tiondelar kommer nog sanningen närmare.

Plaketter och belöningar till deltagarna utdelades av överstelöjtnant Hasselrot. Han sade sig vara övertygad om att sådana här tävlingar är bästa medlet att fördjupa gemenskapen inom ett regemente.

Utmärkt speaker under tävlingarna var idrottsföliceren, löjtnant Lindstedt.

RESULTAT: FINALER

Höjd: 1. Alkner, 11. kompaniet, 1,66 m; 2. Wernebeck, 9. kompaniet, 1,63; 3. Leufstedt, 1. kompaniet, 1,60.

Disks: 1. Klänge, 11. kompaniet, 31,70; 2. Sternäs, 9. kompaniet, 31,27; 3. Blom, 9. kompaniet, 31,10; 4. Lindhe, 11. kompaniet, 30,89.

100 meter: 1. Wahlberg, 11. kompaniet, 11,7; 2. Svensson, 9. kompaniet, 12,0; 3. Karlsson, 1. kompaniet, 12,0; 4. Gustavsson, 4. kompaniet, 12,1.

1.500 meter: 1. Jönsson, 1. kompaniet, 4.13,8; 2. Bengtsson, 11. kompaniet, 4.25,2; 3. Fagerberg, 4. kompaniet, 4.35,4; 4. Sahlberg, 6. kompaniet, 4.38,0.

Ett annat 10-årsminne

Forts. från sid. 16

utrustandet av de norska polistrupper, som längst i norr vid befrielsens timme skulle tåga in i sitt land. Det var vapen, livsmedel, kärror, hästar, traktorer, uniformspersedlar och mycket annat.

Det var dryga och besvärliga körningar, avsevärt mera krävande än vad alla både civilt och militärt tidigare varit med om. Långa tider var "åkeriet" i gång både natt och dag. Många av bilarna stod inte för påfrestningarna och reparationsstjänsten blev mycket omfattande. En gång bogserades en lastbil hela den nära 20 mil långa vägen från Karesuando till Kiruna. Det var en verklig prestation i då rådande väglag.

Under bilarnas uppehåll i Karesuando skulle ett där förlagt förband från ett norrländskt regemente svara för förarnas inkvartering och förplägnad. Det visade sig dock ganska snart, att norrlänningarna och de skånska bilförarna hade olika uppfattning om sättet och formerna för mat- och sovbehovens tillgodoseende. Det blev därför ingen annan råd än att kompaniet upprättade en egen måltids- och raststation i Övre Soppero ungefär halvvägs till Karesuando. Den blev både anlita och uppskattad.

Så flöt dagarna raskt undan och alla hade fullt upp att göra. Kiruna var en angenäm överraskning. Vi trivdes gott och hade en bra förläggning. Frampå värdkanten blev Karesuando-transporterna besvärligare allt eftersom isen mjuknade på de breda älvar, som måste passeras. Men utan allvarligare passeringar avslutades tjänsten däruppe och en vacker morgon i slutet av april var vi åter hemma på fältdepån. En dag under avrustningstiden stötte jag ihop med Svensson och frågade honom vad han tyckt om Norrlandsbesöket. "Ja", svarade han, "det var ju inte så galet!"

400 meter: 1. Molin, 9. kompaniet, 55,4; 2. Bengtsson, 11. kompaniet, 55,4; 3. Wide, 2. kompaniet, 58,0; 4. Lindholm, 9. kompaniet, 59,4.

3.000 meter: 1. Arthur Jönsson, 1. kompaniet, 9,16; 2. Hagberg, 4. kompaniet, 10,01; 3. Gustavsson, 2. kompaniet, 10,06.

Längd: 1. Nordqvist, 11. kompaniet, 6,03; 2. kadett Nilson, 11. kompaniet, 5,95; 3. Karlsson, 1. kompaniet, 5,91.

Kula: 1. Blom, 11. kompaniet, 11,19; 2) Klänge, 11. kompaniet, 11,12; 3. Sven, 11. kompaniet, 10,90. Handgranatkastning: 1. Carlén, 11. kompaniet, 55,90; 2. Möller, 3. kompaniet, 54,63; 3. Andersson, 4. kompaniet, 54,52.

Stafett: 1. 11. kompaniet 2.11,0; 2. 1. kompaniet 2.12,0; 3. 2. kompaniet 2.14,0; 3. 9. kompaniet 2.16,0.

Utdrag ur regementsorder

NADEVEDERMALE

Fanjunkare A H Carlson har av H M Konungen 6/6 i nåder utnämnts till svärdsman.

UTNÄMNINGAR, FÖRORDNANDEN M. M.

Fr o m 1/4 till kapten i trängtrupperna löjtnanten A R Carlquist.
Fr o m 1/7 såsom fänrik på aktiv stat sergeanten B G Runberg,
till musiksergeant vid regementet musiksergeanten P A Strand.

AVSKED

Fr o m 1/6 1955 musiksergeanten Dahlquist.

AVFÖRES UR RULLORNA PÅ GRUND AV UPPNÄDD ALDERSGRÄNS

Fr o m 8/4 1955 överstelöjtnanten C G Olsson
Fr o m 21/3 1955 fanjunkaren E J Björklund
Fr o m 21/7 1955 kaptenen C Clemedson.

TILL FORENTA NATIONERNAS FÖRFÖGANDE

Fr o m 1/7 och t v längst intill 1/7 1956 kapten Mattsson och har kapten Mattsson under ifrågasvarande tid tillägs majors tjänstegrad.

UTBILDNING

4/7—10/8 bataljonchefskurs vid Inf SS kapten Thord.

PLACERINGAR

Vid regementet fr o m 1/10 major Luning, kapten Kinnman samt fanjunkare Isegran.
Vid T 4 R fr o m 27/6 sergeant S A K Sjöström
fr o m 10/8 löjtnant Rawenius
fr o m 15/8 löjtnant Olsson.
Vid KATF t. v. längst intill 1/7 1956 kapten Troedsson.
Vid I 7 fr o m 1/10 sergeant Jansson.

RESERVPERSONALENS TJÄNSTGÖRING

Vid milbefästaben 26/3—24/4 löjtnant Körner-Krakau.
Vid US 17/4—8/5 kaptenerna Ekesjö, Lundius, Heime och Wallin.
15/5—19/6 (kaptenkurs) löjtnanterna Hörberg, Persson, Söderlund, Schönbeck, Stenebrandt, Jönsson, Göransson och Tyréus.

Vid regementet

kapten Gratte	1/5—23/5
fänrik Nordh	2/5—31/5
fänrik Svensson	2/5—24/5
fänrik Lindblad	1/6—30/6
fänrik Martinsson	9/6—28/7
fänrik Lilljekvist	11/6—30/7
kapten Medin	13/6—12/7
fänrik Nilsson	13/6—1/8
fänrik Krook	14/6—13/7
fänrik Friman	14/6—13/7

Militär femkamp

Forts. från sid. 17

det räcker säkerligen med att nämna deras namn — löjtn. B. Lorichs, FJS-skolan; löjtn. A. Moberg, I 6; serg. S. Fredriksson, Ing. 2 och furir Rönnkvist, Ing. 2.

I år deltog T 4 för första gången i en militär femkampstävling. Det var I. militärområdets mästerskapstävling, som gick av stapeln 7—8 juli på Revingehed. Från regementet startade sex man. Av 31 startande erövrade kadett Nilsson en hedersam 14. placering. Övriga trängare nådde mera blygsamma placeringar men samtliga utom kadett Hugosson, som tvingades bryta på grund av benskada, genomförde tävlingen, vilket måste betraktas som en prestation. Som segrare i tävlingen utgick 1954 års världsmästare löjtn. A. Moberg I 6. T 4-pojkarnas insats var så behjärtad att deras namn är värda att nämnas — kadetterna Nilsson, Hugosson, Gärdén, Hjälmstedt, korpralerna Jönsson och Lundin. Säkerligen kan vi under kommande år finna deras namn betydligt högre upp i prislistorerna. De har alla goda förutsättningar.

De lärdomar och impulser vi erhölet under denna tävling kommer att till nästa år omsättas efter våra förhållanden och träningen kommer att bedrivas betydligt hårdare. Med det materiel vi för närvarande förfogar över har vi all anledning vänta oss att T 4 om några år kommer att nå lika goda resultat i denna gren som i övriga militära idrotter.

fänrik Lindén	16/6—15/7
fänrik Bringman	26/6—25/7
kapten Jacobsson	11/7—11/8
löjtnant Tenfält	11/7—22/8
fänrik Rosengvist	1/8—19/9
kapten Kjellström	25/8—5/9
löjtnant Ahlner	25/8—3/9
fänrik Tränk	25/8—3/9
fänrik Olsson	25/8—3/9
fänrik Linderorth	25/8—3/9
kapten Hallberg	27/8—15/10
löjtnant Lysén	27/8—15/10
fänrik Sartorius	31/8—1/10
sergeant Roos	2/9—13/10
löjtnant Emanuelsson	4/9—15/10
sergeant Thorstenson	4/9—15/10
sergeant Erngård	4/9—15/10
fanjunkare Johansson	7/9—13/10
fänrik Pålsson	10/9—9/10

IDROTT

I tävling om antalet avlagda prov för Riksidrottsförbundets märke har regementet under 1954 placerat sig som bästa militära förband inom Skånes idrottsdistrikt och har för denna prestation tilldelats Riksidrottsförbundets guldplakett.

REGEMENTETS DAG 4/9 1955

PROGRAM

- Kl 0900 Musikkåren spelar under marsch genom staden. Under f m samlas kamratföreningens medlemmar och de värnpliktigas anhöriga till regementet. Museet öppet från kl 1000. Tillgång till markententriet finnes.
- Kl 1015—1100 Musikkåren konserterar i parken vid kanslihuset.
- Kl 1100 Kamratföreningens årsmöte.
- Kl 1200 Avslutning till regementschefen (äldersklassen och kamratföreningen). Anförande, Korun, Fögbmarsch.
- Kl 1230—1730 Fänrik Jernberg visar delar av sin "miniatyrarmé" i gymnastiksalen.
- Kl 1230—1400 Övningar (ur ett vanligt dagsprogram) i kasernen närlaget. Kamratföreningens medlemmar och anhöriga till de värnpliktiga få följa övningarna.
- Kl 1430—1600 T 4 motorsektion genomför i anslutning till Regementets Dag en tävling på motorcykel mellan lag ur P 2 och regementet.
- Kl 1630 Gemensam middag. (Måltidskuponger säljas vid matsalen). Konsert av musikkåren.
- Kl 1900—2200 Dans i gymnastiksalen.
- Kl 2200 Annéns tapto, Musikkåren.

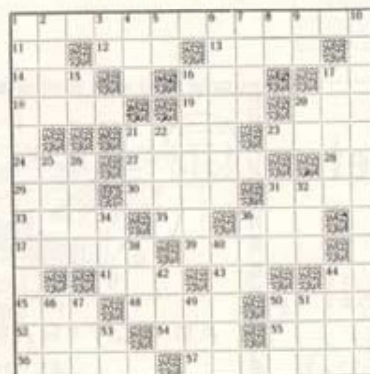

Fänrik Jernberg bjuder med delar av sin svenska miniatyrarmé av idag ett förtärligt krigsspel, där folk och fordon genom sinnrika anordningar naturtroget förflyttar sig över krigsskådeplatsen. Radiostyrda stridsvagnar rusar fram över det rökbelagda stridsfältet. Ett ljudband ser till att luften fylls med den musik som hör slagfältet till. Den här gången kommer "miniatyrgeneralen" att skildra sjukvårdstjänsten vid en pansarbrigad.

Vågrött

1. Säger av ett folk som blött.
2. Detta är ett tvärligt arbete.
3. Vattendrag.
4. "En raggala, raggala, raggala fan. Till lik han sveper Guds natur med gräs och grida, här och där, i Karlafältet"
5. Är tillens, har det sagt i alla läder.
6. Mat och stryk.
7. Färis.
8. Här till värd lurr.
9. Mademoiselle.
10. Isom är en.
11. Något för maskrosen utmärkande.
12. Skof.
13. Nu gick det upp en talgånk. Är den som saknar djupare intressen.
14. På vt höra varje dag i radin. Det här är en.
15. Vem läste Sten Rivertens kriminalproblem.
16. Vad lilla en moln på en moln.
17. "Snälla fru Andersson, ta om en kaka till..."
18. Mycket litet djur.
19. Fersin.
20. På ber.
21. Ett helt folk eller bara en kvinna.
22. En flämmande plats.
23. Ritare i Hälens.
24. Gitt till häften.
25. Var bilden för 30 år sedan.
26. Hammarbyområdet.
27. Sökna sök gör sandare säll.
28. Landsflykt.
29. Utbild.

KORSORD

55. Italienska pengar.
56. Går upp med fart.
57. Kvevarar snart.
58. "Det var häken vad nu hunden sällar till kvällen kan man göra bollar." (Sohlstedt)

Lodrött

1. Arbetssager, smidjehäls, nedpressad lerygga.
2. Hade en kortare valperiod.
3. Lätt bräckt.
4. Cylindrisk centrum.
5. Är den äskt Ni har.
6. En sådan begrund skall man inte tillmötesgå.
7. Angriper både järn och såd.
8. Mindre vikt.
9. En härd, en mjuk.
10. En sak, som utföres.
11. Var Selma Lagerlöf.
12. Sådana lösnar spår efter sig.
13. 11x11 = 121.
14. Är många status tjänare.
15. I kor.
16. Brött orsakat av gift.
17. Rånslu.
18. Här leds Italienarna nedering.
19. En av luset Bonnier.
20. En av luset Bonnier.
21. Mindre intelligent betraktelsesätt.
22. Stallsystem.
23. Vad man säger om sig själv.
24. Rymmer vatten och gjord kaffet.
25. H. P.
26. Engelsk tin.
27. Kanak corpus delicti.
28. Ark om man var det.
29. Sats.
30. Andra söndagen efter påsk.
31. Vill professor Wellander att vi skola göra.
32. Wiennas vändiga vana.

Lösningar märkta "Korsord" skall vara red. tillhanda senast 30 november. Tre pris utdelas 15, 10 och 5 kronor.

Dahlströms BILLACKERING

Tel. 572. boat. 969

Vi på ökenfortet

Forts. från sid. 7

goda möjligheter att få sina intressen tillgodosedda, dansställen och kondis locka och kristianstads-flickorna...

Utbildningen bedrivs intensivt. Vi börja här som överallt med grundläggande utbildning enskilt, i grupp och pluton. Därunder är kontakten helt naturligt ringa med T 4:s övriga kompanier. Bataljonschefen, major Svensson, kommer allt som oftast för att följa utbildningen och då och då kommer regementschefen på besök för att inspektera sina gossar i förskingringen. På hösten börjar större övning och då öva vi ofta tillsammans med andra T 4-förband. Även med I 6 ha vi samövningar. Därvid ha vi förmånen att samöva med ett infanteriförband av hög kvalitet.

Under större och mindre stridsövningar få våra soldater goda tillfällen att omsätta tidigare formellt inlärd färdigheter under praktiska förhållanden som så långt möjligt likna krigets. Men även våra egna övningar kunna vara realistiska så det förstår. Så ha vi varje år ett par stora "katastrofövningar" i själva "ökenfortet". Med dess underjordiska källarutrymmen, platta tak med tränga vindar ges det stora möjligheter till olika

Lagerqvist

Nylorget
HÄSSLEHOLM
Telefon 135

manövrer. Härvid har kanske främst överfyreren Tell visat grandiosa talanger att regissera bombing och brand, mur-ras och blockeringar kombinerade med svåra personskador på så realistiskt sätt att vilken Hollywoodproducent som helst skulle slickat sig om munnen. I detta inferno av hetta och rök, damm, bjälkar och nedrasade murar gå så våra sjukvårdare till verket. Sortering, första hjälpen. Sårade hissas ner från tak och vindar, föras varligt genom fönster och källargångar, allt för att rädda vad räddas kan.

Efter jul fortsätter jämsides med vinterutbildningen samövningarna med T 4:s övriga kompanier inom underhållsgruppens ram. Härvid knyts mera intim kontakt med kamraterna på regementet. Allt mer och mer sammansvetsas förbanden både inåt och utåt.

Tiden efter jul till utryckningen i mars rusar iväg. Men först skall hela regementet samlas i Hässleholm, avtackas av regementschefen och kamratföreningens miniatyrfanor utdelas till kompaniernas "främste soldater". Det är mycket högtidligt. Jag tror att denna sista samling av hela regementet är av stor betydelse. Efter denna ceremoni känner alla soldater på T 4 K att även de äro riktiga skånska trängare.

Stadshotellet

KARLSHAMN

★

Träffpunkten för stor
eller liten sammankomst

Red. priser för grupper

★

Tel. Namnanrop

AB GOTTHARD NILSSON
ÄLMHULT

SORTERINGSANLÄGGNINGAR, KONSTULLFABRIK
FARGERI O. CARBONISERING, TAGELBEREDNING
METALLSMÅLTVERK, PLÅTPRESSVERK
LAGER AV JÄRNVAROR, NYA OCH BEGAGNADE

Drick svensk frukt
i flytande form

COXI

Naturdrycken med
den RENA smaken

AB Hässleholms Bryggeri & Maltfabrik

SOLDATHEMMET

vid T 4 - Hässleholm - Finjagatan 39 - Tel. 901

Ljusa, varma och trevliga lokaler. Läs- och skrivrum. Garderob. Kafé. — Försäljning av frukt, karameller, choklad och tobaksvaror. Telefonhytt.

MÖBELHÖRNAN

när det gäller

MÖBLER . MATTOR . GARDINER

Permanent stor utställning

Tel. 52 Finjagatan—Bryggaregatan Tel. 52

Ringcentralen

Joel Rundberg

GRÖNÅNGSPLAN — HÄSSLEHOLM

Telefon 1954, 1926, 1962

BENGTSSONS JÄRNHANDEL

Ring 725

när det gäller

SPECERIER
KONSERVER
FRUKT
KONFEKTYRER

LUNDBÄCKS

SOLGÅRDEN . HÄSSLEHOLM

Fjellströms

Guldsmedsaffär

Järnvägsgatan 23

Tel. 1345

25

PREMIESPARA I
Hässleholms
SPARBANK

Exptid: helgfri dag kl 0930—1400
dag före helgdag kl 0930—1300

Tel. 53, 1453 linjeväljare

26

Giv akt!
— när det gäller
FOTO
**EVY-
FOTO**

Solgården, Hässleholm
Telefon 1045

27

Allt för hygienen

Malmströms Parfymeri

HÄSSLEHOLM Tel. 10

28

KÖPMANNABOLAGET

HÄSSLEHOLM

Telefon 402, 902

29

Kör till IC

BENSIN . OLJOR . GUMMI . BATTERIER

Motorfolkets Inköpsförening

KARLSHAMN Tel. 1017

30

Flaggfabriken KARLSHAMN Tel. 366

Fanor

Bordflaggor

Vimplar

Tröjmärken etc.

IVAR RYDBERG

Tillverkning av
allt i branschen

31

Bröderna Klingströms
Bleck- & Plåtslageri

REKOMMENDERAS

Telefon 325

32

Telefon 18
Röingegatan 4

Television

Njut av gott kaffe
i trivsamt miljö.
Beställningar å
alla slags bakverk
och tårter emot-
tages tacksam.
Tårterförmedling.

WESÉNS
Konditori

33

VAD OASEN ÄR FÖR BEDUINEN
ÄR MARKETENTERIET

FÖR SOLDATEN

34

Advokatfirman

Stjerndahl & Wikborn

AGNE WIKBORN
GOSTA HENRIKZ

Ledamöter av Sv. Advokatsamfund

RÄTTEGANGAR . BOUTREDNINGAR
INKASSERINGAR . AUKTIONER

Frykholmsg. 5 HÄSSLEHOLM Tel. växel 1800

35

FRUKT, GRÖNSAKER,
BLOMMOR, KONSERVER m. m.

bäst hos

Bertil Ekstrand
Frukt- & Grönsaksaffär

Finjogatan 18 - HÄSSLEHOLM - Tel. 1841

Växthuset - Källarbacksvägen 13 - Tel. 3039

36

Njut

HOLMERS

läckra wienbröd

Levereras till såväl
MARKETENTERIET
som
SOLDATHEMMET

37

ETT MOTTO FÖR MILITAR
ATT HALLA TIDEN ÄR

Gå till

Lindbeck & Co Urmakeriaffär

NILS AHLQUIST

Röingegatan 8

Tel. 494

38

Konditori

CENTRUM

BJÄRNUM

39

Köp en riktig reservoirpenna

från

HÅNELLS

40

Militärer!
Beställ tid!
Vänta ej!

41

Senaste nytt i TV

Radioaffären FREKVENS

Röingegatan 20

Tel. 1356

<p>43 GÖTEBORGS-MAGASINET HÄSSLEHOLM Frykholmögatan 5 Tel. 383</p>	<p>01 Bo på Hotell CENTRUM HÄSSLEHOLM Finjagatan 4 Tel. 546</p>
<p>44 GUNNAR E. NILSSON & Co AB Tel. 6, 19, 371, 660</p>	<p>02 Besök Conditori Concordia vid T4 GOTT KAFFE och GOTT BRÖD Tel. 647 ALLA VALKOMNA!</p>
<p>45 STOCKHOLMSBODEN Nya och beg. Herrkläder, Skinkkläder Underkläder, Honskar m. m. Godtemplargatan 8 Tel. 505</p>	<p>03 Köp Eder TOBAK i TOBAKSHÖRNAN (mitt emot trängen) VÄLSORTERAD AFFÄR</p>
<p>46 ELIASSONS BAGERI-, SPECERI- och DIVERSEAFFÄR Vid T4 . Tel. 619</p>	<p>04 SÄG DET MED BLOMMOR från <i>Iris Blomsterhandel</i> Telefon 217 </p>
<p>47 MUSIKCENTRUM HÄSSLEHOLM . Tel. 267 MUSIKINSTRUMENT, PIANON och GRAMMOFONSKIVOR</p>	<p>05 Militärer! Besök NISSES VARUBOD Leksaker, porslän, lädervaror m. m. REP. AV DOCKOR Godtemplargat. 12 HÄSSLEHOLM Tel. 1146</p>
<p>48 Nynäs Bensin- & Servicestation Br. Thygesson, Hässleholm . Tel. 1688 ORTENS STÖRSTA INOM BRANCHEN Snabbblodning</p>	<p>06 SKOHANDLA hos SOLID ROINGEGATAN . TEL. 522</p>
<p>49 GA EJ ÖVER BRON för att rakas och klippas! Gå till ODDS Frisérsalong vid Finjagatan</p>	<p>07 Paulssons Cykelaffär REKOMMENDAS Finjagatan 6 Tel. 1471</p>
<p>50 W. STRIDS Färghandel REKOMMENDAS Finjagatan 12 Tel. 1132 Gethornskroken 11 a Tel. 1201</p>	<p>08 Burmans Conditori REKOMMENDAS</p>

MERCEDES-BENZ

SAAB

PHILIPSONS

I KARLSHAMN BILAKTIEBLAG
SÖLVESBORGSVÄGEN, TEL. 3002

Filial KARLSKRONA . Tel. 6970 - 6971

DET SMAKAR GODARE MED

felix

GURKOR OCH RÖDBETOR

Skölden som garanterar kvalitét

Affären för Er — Affären för alla

Välkommen — när det gäller KLÄDER

ALLT I BYGGNADSBRANSCHEN

Leveranser från egna sågverk och hylerier